

Bazylika Narodzenia Pańskiego w Betlejem

Betlejem było miejscem narodzin Dawida, którego Bóg wybrał na drugiego króla Izraela. Od tego czasu Betlejem było kojarzone z rodem Dawida. Prorok Micheasz zapowiedział, że w tym mieście narodzi się Mesjasz.

Na początku pierwszego wieku naszej ery Betlejem było wioską, małym skupiskiem domostw. Jego mieszkańcy utrzymywali się z rolnictwa i hodowli trzody. Mieli urodzajne pola zbóż, stąd pochodzi nazwa Beth-Lechem, co oznacza „dom chleba”. Pola znajdujące się bliżej pustyni były również wykorzystywane jako pastwiska dla stad owiec.

Nazaret od Betlejem dzieliło około 150 kilometrów, które musiała przebyć Maryja, czekająca na narodziny Jezusa z Józefem, podążający do Betlejem.

Mieszkańcy Betlejem, podobnie jak innych częściach Palestyny wykorzystywali naturalne jaskinie na domostwa, szopy i stajnie, a także sami drążyli grotty w skałach. W jednej z takich grot narodził się Jezus.

Historyczność miejsca narodzin Chrystusa poświadczona jest w pismach Justyna Męczennika i Orygenes (II-III wiek).

Pierwszą bazylikę chrześcijańską w Betlejem wzniosła matka cesarza Konstantyna Wielkiego święta Helena. Budowę zaczęto w 327 r., a zakończono w 333 r.

W 529 roku Świątynia ucierpiała podczas jednego z powstań samarytańskich.

W 565 roku za czasów cesarza Justyniana I Wielkiego świątynia została rozbudowana.

Uniknęła ona zburzenia podczas najazdu perskiego w 614 roku, gdyż tak postanowił dowódca perski Szarbaraz zobaczywszy wizerunek Trzech Króli w szatach perskich.

W czasach wypraw krzyżowych wykonano ważne przeróbki w wewnętrznej strukturze świątyni, m.in. wymieniono stropy i dach, ściany ozdobiono mozaikami. Był to okres ekumenicznej współpracy królów jerozolimskich i bizantyjskiego dworu cesarskiego. Pierwszy król Jerozolimy Baldwin I z Boulogne był koronowany w bazylice w Uroczystość Bożego Narodzenia 1100 r.

Do świątyni wjeżdżano na wielbłądach, stąd została zmniejszona brama prowadząca do wnętrza. Nadal wjeżdżano na koniach, stąd też główne wejście do bazyliki zmniejszono tak, że każda osoba musi się nisko skłonić, aby wejść do wnętrza.

W 1187 r. Ziemia Święta została zdobyta przez wojska Saladyna. Na prośbę biskupa Salisbury Huberta Waltera zezwolono jednak na sprawowanie łacińskiej liturgii w bazylice. Kult łaciński sprawowali kanonicy regularni św. Augustyna.

W 1347 r. w Betlejem osiedlili się franciszkanie i to oni przejęli opiekę nad sanktuarium oraz nad Grotą Narodzenia.

Od XIV w. rozpoczął się okres sporów o prawo własności do sanktuarium betlejemskiego między przedstawicielami Kościoła łacińskiego, tzn. franciszkanami i przedstawicielami Prawosławnego patriarchatu Jerozolimy reprezentowanego przez mnichów pochodzących z Grecji.

W latach 1645–1669 mnisi greccy otrzymali prawo remontu poddasza, przejmując przy okazji całą bazylikę i Grotę Narodzenia. Łacinnicy odzyskali część bazyliki i całą Grotę w 1690 r.

Grecy odebrali franciszkanom bazylikę oraz w Grocie ołtarz Narodzenia Pańskiego w 1757 roku.

Sytuację własnościową usankcjonował firman turecki z 1853 r., wprowadzający do dzisiaj obowiązujące *Status Quo*. Dokument ten reguluje daty i godziny kultu na terenie bazyliki i Groty Narodzenia.

Do Groty Narodzenia schodzi się z obu stron bazyliki przed greckim ikonostasem.

Z 1717 r. pochodzi istniejąca do dzisiaj srebrna gwiazda z napisem *Hic de Virgine Maria Jesus Christus natus est* na miejscu narodzenia w centralnej niszy Groty Narodzenia.

Na prawo od głównego ołtarza znajduje się kaplica franciszkańska w miejscu, w którym miał stać żłóbek. Żłóbek znajduje się dzisiaj w Rzymie w bazylice Matki Bożej Większej.

Wnętrze Groty rozświetlają oprócz lamp elektrycznych 53 lampy oliwne. Ich użycie ściśle reguluje obowiązujące na terenie bazyliki *Status Quo*. Do kościoła rzymskokatolickiego należy 19 lamp, które dzień i noc palą się w pobliżu srebrnej gwiazdy przy miejscu narodzenia Jezusa.

Od południowej strony przylega do bazyliki klasztor grecki, od południowego zachodu klasztor ormiański od północy konwent franciszkanów z Kościołem św. Katarzyny Aleksandryjskiej i domem pielgrzyma „Casa Nova”.

W bocznej nawie kościoła parafialnego pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej można wejść do grot:

- Grota św. Józefa,
- Grota świętych Młodzianków,
- Grota świętych Pauli i Eustochii,
- Grota św. Hieronima.

